

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فسا

دانشکده پزشکی

پایان نامه برای اخذ درجه دکترای پزشکی عمومی

عنوان :

بررسی رفتارهای پیشگیری کننده از سرطان دهان بر اساس الگوی پرسید در افراد مصرف کننده قلیان در شهر فسا

استاد راهنمای اول

دکتر عبدالعظیم علی نژاد

استاد راهنمای دوم

دکتر علی خانی جیحونی

استاد مشاور علمی

دکتر عزیزاله دهقان

توسط

لیلا برزگر

چکیده:

بررسی رفتارهای پیشگیری کننده از سرطان دهان بر اساس الگوی پرسید در افراد مصرف کننده قلیان در شهر فسا

مقدمه: سرطان دهان یکی از سرطانهای شایع و جزء ۱۰ علت اول مرگ و میر در سرتاسر جهان است. تنباکو از شناخته شده ترین عوامل ایجاد سرطان دهان و حلق می باشد. هدف از انجام این مطالعه بررسی رفتارهای پیشگیری کننده از سرطان دهان بر اساس الگوی پرسید در افراد مصرف کننده قلیان در شهر فسا بود.

روش بررسی: پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی از نوع مقطعی بوده که بر روی ۳۶۰ نفر از مصرف کنندگان قلیان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر فسا، در سال ۱۳۹۸ انجام شد. از بین مراکز بهداشتی درمانی شهری فسا، ۲ مرکز به طور تصادفی ساده انتخاب شد و افراد مصرف کننده قلیان وارد مطالعه شدند. ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه های ویژگی های جمعیت شناختی و سنجش سازه های الگوی پرسید در مورد مصرف قلیان بود. در نهایت داده ها با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی مورد آنالیز و تجزیه تحلیل قرار گرفت.

نتایج: در این مطالعه میانگین سن افراد مورد بررسی $39/94 \pm 7/82$ سال بود. تعداد ۲۱۳ نفر (۵۹/۱۷ درصد) از افراد مورد مطالعه مرد و ۱۴۷ نفر (۴۰/۸۳ درصد) زن بودند. تعداد ۲۳۲ نفر (۸۹/۷ درصد) متاهل و ۱۸ نفر مجرد (۵ درصد) و ۱۲ نفر مطلقه (۳/۳ درصد) بودند. تعداد ۳۴۷ نفر (۹۶/۳ درصد) از افراد مطالعه سابقه سرطان دهان در خانواده نداشتند و فقط ۱۳ نفر معادل (۳/۶۱ درصد) سابقه سرطان دهان داشتند. در میان سازه های مدل پرسید، نمره نگرش از همه بالاتر ($39/80 \pm 8/78$) و نمره آگاهی ($8/45 \pm 3/22$) کمترین بود. همچنین بین آگاهی ($p=0/042, r=0/20$)، نگرش ($p=0/024, r=0/12$)، خودکارآمدی درک شده ($p=0/001, r=0/58$) و عوامل تقویت کننده ($p=0/039, r=0/40$) با رفتارهای پیشگیری کننده از سرطان دهان همبستگی مثبت معنی داری وجود داشت. همچنین سازه های خودکارآمدی درک شده ($p=0/012, \beta=0/258$)، عوامل تقویت کننده ($p=0/035$)، نگرش ($\beta=0/222, p=0/028$)، و آگاهی ($\beta=0/21, p=0/021$)، پیش بینی کننده رفتارهای پیشگیری کننده از سرطان دهان در افراد تحت مطالعه بود، و به طور کلی متغیرهای مورد بررسی ۴۷/۲ درصد از رفتارهای پیشگیری کننده از سرطان دهان را پیشگویی نمود.

بحث و نتیجه گیری: نتایج این مطالعه نشان داد که مطالعات بر اساس الگوی پرسید در افزایش آگاهی، نگرش، ارتقای خودکارآمدی، افزایش عوامل تقویت کننده و ارتقای رفتارهای پیشگیری کننده از سرطان دهان و کاهش وابستگی به نیکوتین در افراد مصرف کننده قلیان موثر می باشد. همچنین برای مطالعات آینده، برنامه های آموزشی مناسبی در جهت تقویت رفتارهای پیشگیری کننده از مصرف قلیان برای افراد مصرف کننده در نظر گرفته شود.

واژگان کلیدی: الگوی پرسید، سرطان دهان، رفتارهای پیشگیری کننده

Abstract:

Preventive behaviors of Oral Cancer Based on PRECEDE Model in Hookah Consumers in Fasa city

Introduction: Oral cancer is one of the most common cancers and one of the top 10 causes of death worldwide. Tobacco is one of the most well-known causes of oral and pharyngeal cancer. The aim of this study was to investigate the preventive behaviors of oral cancer based on the question pattern in hookah users in the city of Fasa.

Materials and Methods: The present study was a cross-sectional descriptive-analytical study conducted on 360 hookah users referring to Fasa health centers in 2019. Among Fasa urban health centers, 2 centers were randomly selected. And hookah users entered the study. Data collection tools were demographic characteristics questionnaires and measuring the structures of the questionnaire about hookah use. Finally, the data were analyzed using descriptive and inferential statistics.

Results: In this study, the mean age of the subjects was 39.94 ± 7.82 years. 213 people (59.17%) were male and 147 (40.83%) were female. 232 people (89.7%) were married, 18 were single (5%) and 12 were divorced (3.3%). Of the 347 study subjects (96.3%), no one had a family history of cancer and only 13 (3.61%) had a history of oral cancer. Among the model structures, he asked that the attitude score is the highest of all (39.8 ± 80.78) and the awareness score is the lowest (8.32 ± 3.45).

Conclusion: The results of this study showed that studies based on the Precede model are effective in increasing awareness, attitude, promoting self-efficacy, increasing reinforcing factors and promoting behaviors preventing oral cancer and reducing nicotine dependence in hookah users. Also, for future studies, appropriate educational programs should be considered to strengthen the preventive behaviors of hookah users.

Keywords: The pattern persid, oral cancer, preventative behaviors